

Valtuustoaloite matalan kynnyksen mielenterveyspalvelun toteuttamisesta jokaisen kunnan alueella

Ahall 15.08.2022 § 143
83/06.00.00/2022

Valmistelija: Mikko Korhonen, Muutosjohtaja
mikko.korhonen@pshva.fi. 0447186200, Eija Jestola, Jarmo Pajula,
Mari Antikainen

Vihreä aluevaltuustoryhmä on tehnyt valtuustoaloitteen matalan kynnyksen mielenterveyspalvelujen toteuttamisesta jokaisen kunnan alueella.

Valtuustoaloitteessa on esille nostettu mielenterveydenhäiriöiden merkittävät kokonaiskustannukset ja se, että mielenterveyshäiriöt koettelevat erityisesti Pohjois-Savo. Em. perusteilla valtuustoaloitteessa esitetään perustettavaksi vähintään kerran viikossa toimiva mielenterveyspiste. Palvelu voidaan toteuttaa osana sotekeskus palvelua, liikkuvana tai sähköisenä palveluna. Aloitteessa esitetään, että palvelun tulee esteettömänä saavutettavissa, sekä niin että palvelua voi käyttää myös ilman ajanvarausta ja tunnistautumista.

Vastauksena valtuustoaloitteeseen todetaan, että matalan kynnyksen mielenterveyspalvelujen saatavuuden ja vaikuttavuuden kohentaminen on keskeinen kansallinen tavoite. Myös Pohjois-Savossa on hyvinvointialueen valmisteluun liittyen meneillään useita hankkeita, joilla pohjalta palveluta kehitetään tätä tavoitetta kohti.

STM:n rahoittaman valtakunnallisen yliopistosairaaloiden yhteiskehittämishankkeen kautta vuosina 2022-23 pyritään turvaamaan psykososiaalisten hoitojen parempi saatavuus, oikea-aikaisuus ja jatkuvuus.

Hankkeen myötä ja sen tuloksena tavoitellaan sitä, että sote-keskusten yleisvastaanotoilla on käytävissä nopeita, yhtenäisiä ja laadukkaita psykososiaalisen hoidon tarpeen arvioita ja että lisäkoulutuksen saatuaan laajempi joukko ammattilaisia osaa tarjota vaikuttavaa psykososiaalista ohjausta. Uutena tehtävänä on hankkeessa perustettu KYS alueelle 3 ns. terapiakoordinaattorin tehtävää tukemaan perustasolla tehtävää mielenterveystyötä mm. edistämällä itsehoito- ja lyhytterapeuttisten menetelmien käyttöä ja olemalla mukana järjestämässä tarvittavaa koulutusta.

Käytännössä tulevien sote-keskusten mielenterveystyö ajatellaan toteutettavan helposti saavutettavana matalan kynnyksen palveluna, jota tarvittaessa tuetaan psykiatrisen erityistason konsultaatiotuen avulla. Sote- keskusten yleisvastaanotoilla esim. tuetaan ja ohjataan mielenterveystalon itsehoitomenetelmien käyttöä, hyödynnetään mielenterveystalon nettiterapioita, tarjotaan lyhyitä, muutamien käyntien psykososiaalisia interventioita. Sote- keskuksissa

toteutetaan myös tarvittaessa lääkehoitoa, tarjotaan psykososiaalista tukea sekä huolehditaan jatkohoidosta.

Sote-keskuksissa on tarjolla myös psykiatrisia näyttöön perustuvia lyhytterapioita, erityisesti siellä työskentelevien psykiatristen sairaanhoitajien toimintana.

Matalan kynnyksen mielenterveyspalvelut ovat myös osa perhekeskusten valmistelutyötä. POSOTE20 Tulevaisuuden sote-keskus-hankkeessa kehitetään lasten ja perheiden ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen saatavuutta ja palveluun pääsyä sekä lasten ja nuorten mielenterveyden tukea, hoidon saatavuutta ja hoitoon pääsyä. Palvelujen kehittämisessä tavoitteena on mahdollistaa joustava asiointi sekä ohjautuminen oikea-aikaisesti oikeaan paikkaan. Keinoina ovat mm IPC ja Cool Kids -menetelmien koulutus, kouluille jalkautuvien psykiatrisen sairaanhoitajien kokeilu sekä Nepsy-timien pilotointi. Jotta hyvinvointialueella pystytään vastaamaan alueellisesti tunnistettuun mielenterveyden sairastavuuteen ja nuorten mielenterveyspalvelujen kuormittuneisuuteen, hoidon porrastusta on vahvistettava. Lasten ja nuorten matalan kynnyksen mielenterveystyön kehittäminen tulee priorisoida yhdeksi kärkitavoitteeksi ja se edellyttää hoidon porrastuksen ja monialaisen työn lisäksi myös resurssien arviointia.

Järjestöjen ja seurakunnan tuottamat palvelut täydentävät väestön matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalveluita.

Kun mielenterveystyö toteutetaan osana sote-keskusverkostoa, se on saavutettavissa lähipalveluna aloitteen tavoitteiden mukaisesti. Palvelu ei ole lähetteellistä mutta perinteisesti tunnistetummista on edellytetty sosiaali ja terveydenhuollon palveluissa. Työntekijöiden ajankäytön kannalta myös ajanvarausta pidetään toivottavana

Ajanvarauksetonta palvelua ja anonyyminä asiointia syytä selvittää jatkossa osana järjestökumppanuuksien toimintaa. Myös kehitettäessä digitaalisissa asiointikanavia mahdollisuus tiedon hakemiseen ja asiointiin anonyyminä on syytä pitää esillä.

Esityslistan oheisaineistona:
-valtuustoaloite

Valmistelijan päätösehdotus:
Aluehallitus hyväksyy aloitteeseen annetun vastauksen ja vie sen edelleen aluevaltuuston käsittelyyn.

Vaikutusten arviointi	Palveluiden saatavuuden turvaaminen
Esittelijä	va. hyvinvointialuejohtaja Pekkanen Leila
Päätösehdotus	Aluehallitus hyväksyy aloitteeseen annetun vastauksen ja vie sen edelleen aluevaltuuston käsiteltäväksi.
Päätös	Aluehallitus hyväksyi aloitteeseen annetun vastauksen ja vie sen edelleen aluevaltuuston käsiteltäväksi.

